

1354

פרוטוקול מס' 19 / ב

מישיבת הוועדה לחינוך ותרבות, מיום ד', כ"ח
בשבת תשי"ז (30.1.57), בשעה 9.15 .

נכחו: חברי הוועדה:
 ש. פרסיץ - היו"ר
 ר. הקסיץ
 פ. זוארץ
 ש. כפרי
 י. רפאל
 ח. מגורי-כהן
 ד. נצר
 ר. צברי

מוזמנים:
 ד"ר אבידור - המנהל הכללי של משרד החינוך
 מר שריד - המנהל הכללי של משרד החינוך
 ד"ר כצנלבוגן - סגן המנהל הכללי של משרד החינוך

סדר-היום: תקציב משרד החינוך והתרבות לשנת 1957/58

היו"ר ש. פרסיץ: אני פותחת את הישיבה.

ד"ר אבידור ירצה על תקציב משרד החינוך
 והתרבות לשנת הכספים הבאה.

י. רפאל:
 האם היו"ר הושבח לנהל את הדיון כפי שהתנהל בשנה שעברה? הייתי רוצה שהיו"ר תסכם מה הושג בדיון בשנה שעברה, האם נשתנה משהו, האם הדיון שלנו השפיע על מבנה התקציב, האם היו העברות מסעיף לסעיף, כלומר מה השגנו.

היו"ר ש. פרסיץ:
 השבתי לנהוג כמו שנהגנו תמיד. אם הכנסת אינה משיגה את רוב תביעותה בוויכוח, זה חלוי רק בה, כי על פי רוב הסדרים של העבודה פה משאירים רק אפשרות מצומצמת מאד לשפר פה ולשכלל שם. אם נסכם שנה הרי הסיכוח מתבטא בדברים פעוטים מאד. אולם אם נסכם את הדברים באורה אחר, לא לפי פרוטות וספרים, הרי בירורים אלה וחביעות אלה מוצאים מדי פעם בפעם את ביטויים בתקציב. בכנסת אסכם מה הן תוצאות הבירורים האלה, לגופו של ענין, למה הם הביאו ולמה הם יביאו. איננו צריכים לראות דבר זה באספקלריה של מאות לירות פה ואלפי לירות שם. אני חושבת שבמידה מסויימת הוועדה הזו איננה ועדה של ביקורת אלא ועדה של עצה ועזרה וטיפול משותף עם משרד החינוך.

ד"ר אבידור:
 בעוד כשבועיים או שלושה ירצה שר החינוך והתרבות בכנסת על תקציב החינוך לשנת הכספים הבאה ובהרצאתו יתווה קווי-יסוד לפעולותינו בשנה הבאה ואני לא אעשה הזרה כללית על נאומי. כמו כן חברי ההסבר לתקציב החינוך והתרבות הם הרבה יותר מפורטים מאשר בשנה שעברה ואינני מוצא לנכון להזדר על הדברים הכתובים. משום כך אעיר רק הערות מספר על ההבדלים והשינויים בתקציבים של שתי שנים. התקציב ואמביר אותם באופן בולט יותר מאשר זה נעשה בדברי ההסבר, לכך תבינו אם לא אזכיר הרבה ענפי פעולה, באשר בהרבה ענפים אין הבדלים.

מסדר החינוך והתרבות היה מצווה בתקופת חירום כלכלית לא להרחיב את יריעת התקציב, ואם הרגנו פה ושם הרי זה בעיקר לרגל התיקרות או שינוי דירוג משכורת המורים או גידול במספר התלמידים - הן גידול טבעי והן לרגל העליה. פה ושם הצענו להכניס איזה שינויים בתקציב המעידים על שינויים בעבודה.

התקציב שאושר על-ידכם בשנה שעברה הסתכם ב-47 מיליון ל"י. השנה אנו מציינים תקציב המסתכם ב-62.25 מיליון ל"י. לכאורה הגידול הוא עצום, אבל למעשה אין הגידול גדול, כי חוץ שנת הכספית 1956/57 גדל התקציב שלנו הן מתוך הרזרבה הכללית והן מתוך תקציב המלואים, כך שלמעשה יסתכם תקציב משרדנו בסוף שנת כספית זו ב-53.7 מיליון ל"י לערך. הוועדה אומר שההפרש בין התקציב המוצע לשנת הכספים 1957/58 ובין התקציב שיוצא למעשה בשנת 1956/57 יהיה רק כ-8.5 מיליון ל"י, וסכום זה כולל 3 מיליון ל"י של הוכנוח.

8.5 מיליון ל"י אלה מורכבים מהסכומים הבאים: 5.5 מיליון ל"י משכורת מורים וגננות, כולל החינוך המוכר; זוהי תוספת לרגל הדירוג, התיקרות ותוספת מורים. זוהי משכורת מורים מחוייבת לפי החוק לגבי בית-הספר היסודי וגן הילדים. לחינוך חיוני יש תוספת של מיליון ל"י, לתזונה 500 אלף ל"י, להכשרת מורים כ-500 אלף ל"י, לבתי-ספר מוחזקים כ-330 אלף ל"י, למשכורת פקידים ומפקחים, כולל כל העובדים וכולל הוצאות ארגוניות והחזקת מכוניות 335 אלף ל"י. כל הסכומים האלה מסתכמים בכשמונה ורבע מיליון ל"י.

כעת אעבור לפי סדר התקציב על כמה עניינים. אשר למשכורת פקידים, מפקחים, הוצאות ארגוניות והחזקת מכוניות יש כאן תוספת של 2 עובדיה בלבד והם נהגים. אנהנו מקבלים עוד שתי מכוניות להובלת ציוד וכד'. התוספת למשכורת פקידים, הוצאות ארגוניות והחזקת מכוניות היא בעיקר תוספת-התיקרות, ותק ותוספת 2 עובדיה כפי שאמרתי.

אחזק לכם פירוט על משכורת המורים והגננות: משכורת המורים בבתי-הספר היסודיים הרגילים (ממלכתיים-דתיים וגם בתי-ספר ערביים) תעלה ב-4,687,000 ל"י. אשר לבתי-הספר המוחזקים, הגידול נובע מכך שבתי-הספר המוחזקים ממילא יגדילו את מספר תלמידיהם לרגל העליה. לפי הערכות שלנו יהיו כ-40,000 תלמידיהם בשנת תשי"ח לעומת 31,000 בשנת תשי"ז. בשנת תשי"ז עשינו מאמץ עצום להגדלת התקציב של בתי-הספר המוחזקים, גם מעודפים שנשארו, בכל-זאת יש הכרח להגדילו עוד יותר. אגב, אנו משתדלים גם פה להכניס איזה הידושים - בפעם הראשונה אנו מקציבים סכום של 9,000 ל"י לספריות בבתי-הספר.

אין הגדלה בטעיף ציוד לגני ילדים, אבל זה מחיבה פשוטה: אנו מקבלים בשביל גני הילדים מתנות מהוץ לארץ, וזה מאפשר לנו לתת לגנים מוחזקים דברים שאיננו יכולים לתת לבתי-הספר.

יש הגדלה ניכרת בטעיף "הסעת תלמידיה" - מ-108,000 ל"י ל-163,000 ל"י. ההגדלה באה לא רק מתוך התיקרות אלא מפאת הגדלת מספר בתי-הספר האזוריים.

עלי גם להזכיר שיש גם העלאה ניכרת בהוצאות להסעת מורים למקום עבודתם. זוהי בעיה חמורה מאד ונאלצנו להמכירה להשחחף בהוצאות הסעת המורים עם הרשויות המקומיות, וזה מגדיל את התקציב הזה ב-35,000 ל"י.

הגדלה ניכרת של בתקציב ללכת הנוער -
זו אחת התוצאות של הדיונים כאן - מכ-160,000 ל"י ל-218,000 ל"י. את
הגידול הזה אנו זוקפים קצת ללחץ שלכם. בתוספת זאת אנו הוסיבים לפתוח
עוד 10 מועדונים חדשים בישובי עולים, נגדיל ב-20% את פעולות לשכת
הנוער במסגרת הקייטנות, נשתף בפתיחתם של עוד 3 מרכזי נוער, וכן נגדיל
את מספר אכסניות הנוער הנחמכות על-ידינו בעוד ללוט.

לגבי ההינוך החיכוך עדיין אינני יכול
לומר פרטים, מפני שרק בזמן האחרון קיבלנו את המלצות הוועדה, אבל בעתיד
הקרוב אוכל למסור לכם על פרטי הלוטת החקציב.

אני רוצה לאיין החקדמות ניכרת בשטח
הכשרת מורים והשתלמותם. מצד אחד יש הגדלה במספר התלמידים בסמינרים
עצמם - בכיתה א' השנה יש יותר מ-100 תלמידים מאשר בכיתה ב' המסיימת.
כ-15% הם בנים. הצלחנו במידה מסוימת הודות לזה שחלקנו הלוואות
לתלמידים, הלוואות שהם יחזירו לאור שיכנסו לעבודה. בשנה זו חלקנו
הלוואות ל-260 תלמיד בגובה ממוצע של 150 ל"י. בהצעת החקציב אנו מבקשים
הגדלה שתאפשר לנו לתת הלוואות ל-420 תלמיד. זוהי דרך אחת להגדיל
את מספר התלמידים בסמינרים גופא.

הדרך השניה היא תעמולה גדולה להעלאת
מספר התלמידים במכינות. כאן היחה הצלחה גדולה מהמשוערת. אם בשנת
השט"ז היו במכינה א' לסמינר כ-180 תלמיד, השנה יש 936 תלמידים. כאן
יש מספר גדול של בנים, באופן יחסי, למעלה מ-25%. הצלחה זו אינה רק
תוצאה של תעמולה אלא גם הודות למספר הניכר של סטיפנדיות שחלקנו.
בתקציב החדש אנו מציעים להגדיל את מספר הסטיפנדיות ל-1,150 לעומת
580 שחלקנו השנה.

י. רפאל: מהו אחוז תלמידי המכינות המגיע לסמינר?

ד"ר אבידור: בעבר במכינה א' היה מספר גדול, בכ" גם
כן, בג' היחה קפיצה גדולה כך שבמכינה
האחרונה היו לפעמים 300 תלמיד. אנו מקווים שהחליך הזה ימשך והיינו
רוצים שמספרה של אלה המסיימים כחה י"ב יהיה 1500. את שני-שליש ימסיכו
זה יהיה דבר חשוב מאד.

לענין הכשרת מורים: השנה בפעם הראשונה
מאריכים את זמן הלימודים בסמינר ב-13 שבועות. זה מחבטא בתקציב ואנו
מבקשים כ-72,000 ל"י, כי זה כולל לא רק מסכורת נוספת למורים, אלא גם
הלוואות לתלמידים, כי התלמידים באותם השבועות היו עובדים.

השנה היחה "הסתרעות" בשטח השתלמות מורים
בלחי מוסמכים ומוסמכים, היו למעלה מ-70 קורסים בהם השתתפו אלפי מורים.
אנו מחכננים עתה הסתערות גדולה יותר, גם כאן ביקשנו הגדלת התקציב
ב-89,000 ל"י. מספר המורים הבלחי מוסמכים יורד בשנתים האחרונות.

הינוך גבוה: בתקציב הכנסנו בדיוק אותם
סכומים שנתנו לאוניברסיטה, לטכניון ולמכון וייצמן בשנת 1056/57, אלא
שאז ניתנה תוספת לאוניברסיטה בשיעור 1.5 מיליון ל"י.

יש כמה העיפים שלא גדלו, אבל זה ישפיע
על צמצום הפעולות. בסעיף ג"דנ"ע יש אפילו הגדלה מסוימת, אבל כליון
שיש התיקרות גדולה הפעולות חצומצמנה. למשל, נצמצם את מספר המסעות של
התלמידים. הוא הדין בחרבות, אמנות, השכלה לעם, גם אם יש גידול פה ושם.

30.1.57

אם, למשל, בסעיף הנהלת הלשון יש גידול של 45,000 ל"י, תוספת זו איננה יכולה להגדיל את הפעולות. בסעיף תרבות תורנית יש הגדלה קטנה, אבל היינו צריכים לצמצם כמה דברים מפני ההתיקרות.

בסעיף הכשרה גופנית יש לכאורה ירידה בתקציב הפעולות, אבל בתקציב של השנה הזו הכנסנו 30,000 ל"י בגביל האולימפיאדה, סעיף שלא יהיה בתקציב הבא. לעומת זאת הגדלנו את ההקצבה למכון וינגייט, מפני שאנו עומדים לפתוח אותו.

במינהל ההטברה יש קיצוץ מסויים ל"י.

64,000

אח מפעל ההזנה אנו מקווים להרחיב ולהגיע ל-97 אלף ילד, אבל כל זה מפורט מאד בדברי ההסבר על כן לא אעמוד על כך.

אשר להשתתפות הסוכנות. הסוכנות נותנת 3 מיליון ל"י לתקציב הכולל נוסף לסכום של חצי מיליון לגני ילדים, הנכלל בתקציב כמו בשנה שעברה ולפני שנתיים. במישרין לתקציב משרד החינוך נכנס מהסוכנות סכום של 3.5 מיליון ל"י.

בתקציב הפיתוח יש גידול בשיעור

3.25 מיליון ל"י, מזה 200 אלף ל"י למשרדי החקלאות והעבודה - 100 אלף ל"י לכל משרד עובדים מובנים של בחי-ספר הקלאיים ומקצועיים, ואתם יכולים לראות את ההלוקה של הסכום הנוחר.

מחוק תקציב הפיתוח חלק ניכר יוצא להינוך טרום-מקצועי. אנחנו חושבים להכפיל את מספר התלמידים בהינוך טרום-מקצועי. בשנה זו יש 35 כחות ז' הקלאיות ו-5 כחות ח', ז.א. בתך הכל 40 כחה. בשנה הבאה אנו רוצים שתהיינה 35 ז', 35 ח', כלומר בתך הכל 70 כחה.

במלאכה יש השנה 74 כחות ז', 20 כחות ח'

ו-21 כחות אורט. בשנה הבאה אנו רוצים לפתוח 94 כחות ז', 74 כחות ח' ו-32 כחות אורט, ז.א. בתך הכל 200 כחות מלאכה ו-70 כחות הקלאיות.

מהתקציב הרגיל למלאכה ולחקלאות יש 118

אלף ל"י. בתקציב הפיתוח יש אמנם חצי מיליון ל"י, אבל מסכום זה 50,000 ל"י אנו רוצים להשקיע בהקמת מדרשה למורים, למבנית שונים להדרי מלאכה, הלוואות לרשויות המקומיות 150,000 ל"י, ז.א. בתך הכל 200,000 ל"י, ואילו 300,000 ל"י הנוותרים אנו רוצים להשקיע בהקמת כחות חדשות. יחד עם 118,000 ל"י מהתקציב הרגיל יהיו 418,000 ל"י לציוד והחזקה 270 כחות אלה.

ארשה לעצמי לשאול כמה שאלות.

היו"ר ש. פרסיץ:

אנו מדברים על הגדלה ניכרת בתקציב החינוך,

אבל מפעל החינוך אינו יושב מחוץ למדינת ישראל והוא בוודאי יודע מן המתרחש ומן הנעשה למה שעתיד לבוא. כל המשרדים מעבדים תוכנית מיוחדת לשער-הירוש, ואינני חושבת שמשרד החינוך הולם הלומות, בוודאי מכין גם-כן איזו תוכנית. הייתי רוצה לדעת מהי דעתו של משרד החינוך והתרבות, איך הוא רואה את האפשרויות לשמור על ההכרחי, אם חס והלילה יהיה הכרח.

שאלה שניה: ידוע לי שמיניתם ועדה לדנה

בענין הנשירה; הייתי רוצה לדעת מה הן תוצאות פעולת הוועדה, האם יש מעקב כלשהו, לאחר שאנו מדברים על ענין זה 3-4 שנים, האם ידוע מה עם ילדיה אלה?

שאלה שלישית: כמה כתות קטנות נשארו עוד, המחייבות אותנו לשלם משכורת של טורה עבור מספר ילדים קטן?

שאלה רביעית: ד"ר. אבידור הדגיש שהתוספת על חשבון ההתייקרות ושינוי דירוג הסורים והגננות הגיעה ל-4.5 טיליון ל"י בערך. אפשר להניח שלגידול הטבעי הובא בחשבון ההפגש בין 4.5 טיליון ל"י ל-5.5 טיליון ל"י.

ד"ר אבידור:
נוספות שהגידול הטבעי ל-700 הכתות עוד 300 כתות ילדי עולים העולות כ-1.5 טיליון ל"י.

היו"ר ש. פרסיץ:
נדברי ההסבר ניתנים הסכומים המסויימים שיש בהם כעין הגדלת פעולות, אבל היא גם-כן טיפולית בהתחשב עם ההתייקרות. אני מבקשת לדעת מה מוצע להרחבת הפעולות סמוך הגידול הזה.

בעמוד 175 של דברי הוועד יש איזה דבר טרזר: אין כמעט גידול כלשהו במספר הילדים לגבי שנת הלימודים הזאת. בשנת 1956/57 אפילו יש הקטנה. בגנים היו 37,678 ילדים ואילו לשנת 1957/58 טובא בחשבון המספר 37,218 ילדים. לא מסומן אם המספר הזה כולל את ילדי המיעוטים, מפני שבשנה שעברה הם היו כלולים.

ד"ר אבידור: אינו כולל.

היו"ר ש. פרסיץ:
אם כן, אין הגדלה למרות העליה בגידול הטבעי ולמרות העליה שאנחנו מביאים בחשבון לשנה זו. הרי מדברים על עליה של 100 אלף יהודים ועד כמה שידוע לי אתם מביאים בחשבון 1.5 ילד לכל זוג עולים.

לא ברורה לי החלוקה לפי סחוזות, הייתי מבקשת הסבר על כך.

בגנים הסוחזקים אינני רואה כל הגדלה, יש רק הגדלה קטנה בצירוף אבל היא כמעט אפסית. האם הסטטיסטיקה מראה שאין גידול טבעי בכדינה?

ד"ר אבידור: בשנתון זה אין, חוץ מילדי עולים.

היו"ר ש. פרסיץ:
אשר לנשירה: אותה תמונה ספתייה וטוכיחה את מה שאנחנו רואים בכל ישובי העולים, שמכתות ו', ז', ח' הילדים מתחילים לנשור. בכתה ו' היו בשנה שעברה 26,346 תלמידים, השנה - 25,033, ז.א. נשרו מספר ילדים. הוא הדין לגבי היחד בין מספר הילדים בכתה ז' בשנה שעברה לעומת ח' השנה. השנה, כפי הנראה, יוכיח מספר התלמידים בכתה ח' מה שאסרתי בשנה שעברה, שהיתה נשירה וסחנה הילדים שלא הגיעו להשלמת החינוך היסודי גדל, פירוש הדבר שלא אחזנו בכל האמצעים כדי לבצע חוק חינוך חובה.

האם מצב הנחלת הלשון העברית הוטב עד כדי כך שאין אנו צריכים להשקיע איזה טאטץ נוסף השנה? אינני מדברת דווקא על הרחבת התקציב, אבל אני חפצה לדעת מה המצב וברצוני לשאול אתכם האם בשבוע הבא לא כדאי לשמוע הרצאה על מצב התרבות, לפני שנעבור לדברים אחרים.

י. רפאל:
אני רואה שמסתמנת איזו מגמה בסעיפי הפעולות בשטח התרבות לרעת ישובי העולים. דומני שמגמה זו עוברת כמעט בכל התקציב. בסעיף הנחלת הלשון יש גידול ב-29 אלף ל"י ואילו בישובי העולים הפחתה ב-4000 ל"י. בסעיף מנהל ההסברה יש הפחתה ב-41 אלף ל"י ובעמוד 119 תראו שכל הקיטוץ הזה הוא על-חשבון ישובי עולים. הוא הדין בעוד כמה סעיפים. אינני יודע אם זה מקרה או מגמה. אם יש חשיבות להנחלת הלשון ולמנהל ההסברה, החשיבות הניכרת היא בישובי העולים. אני מבין שעבודה זו היא קשה יותר, כי

הישובים האלה מרוחקים והעבודה יותר מיגיעת, אבל אף-על-פי-כן נדמה לי שהמשרד צריך לתת את דעתו על תופעה זו.

ש. כפרים:

הייתי רוצה לדעת כיצד מתחלק סכום ההשתתפות של הטוכנות, ובטיוחד אני שואלת זאת בקשר למצב של הזנת הילדים. אני יודעת שאנו עומדים לקבל תקציב נוסף וברצוני לדעת האם יש תוספת להזנת ילדים. בתקציב להזנת ילדים יש אסנס תוספת, אבל אנו יודעים שזו בעיקר תוספת התיקרות, סעיף זה נוגע ל-79 אלף ילד. נוספו השנה 6000 ילד וזה מגיע בסך הכל ל-9 או 10 אלפים ילד. ברצוני לדעת מהו חלקו של סעיף הזנת ילדים בתקציב הנוסף.

ר. הקטנים:

לי נראה שד"ר אבידור לא ציין את כל הספרים בנוגע לתקציב הפיתוח, למשל - הסכום מטפיל

הפיט.

הוא לא בכלל בתקציב הסדינה.

ד"ר אבידור:

בכל-זאת צריך לדעת מה יש בידינו. כדאי היה לכלול את כל הספרים. לפי אינפורמציה שיש בידי סכום זה מתקרב ל-9 מיליון ל"י.

ר. הקטנים:

הופתעתי מהפרופורציה בין מספר הכתות הטרומ-טקצועיות בחקלאות מזה ובטלאכה מזה. פרופורציה זו בעינה עומדת גם במספרי הכתות הרגילות. לכתות הטרומ מקצועיות. אני חושבת שמגמה זו היא בניגוד לאותן הכרזות שאנו מכריזים. אנחנו מדברים על פרויקט עבודה בחקלאות, וכלום נעשה זאת בלי אנשים טובים? הכתות הטרומ מקצועיות אינן מכשירות אדם לחקלאות. האם זה סקרה או סכוון, או יש מחסור בטורים? אם זה סכוון יש להצטער על כך.

לפני שנה היו, נדמה לי, 11 אלף נערים עובדים. גידול מספר הנוער הזה קטן. נדאלת השאלה: מהו המצב בשטח זה? שמענו מנציגי משרד החינוך והתרבות שהלימודים התחילו באיחור, ואטרה לי חברה שהאיחור בא בגלל קשיי התארגנות? אבל אחרי ההתארגנות האם זהו המספר הסופי? מה חושבים לעשות בקשר עם הגדלת המספר?

ביחס לחינוך הגבוה: אני רוצה להזכיר אותו דיון שטרבית הוועדה השתתפה בו לפני שנה, אז דיברנו על חלוקת התלמידים בין הפקולטות השונות - מה עדיף על מה. טאז לא חל כל שינוי, טשפטים הולכים ללמוד למאות, לעומת זאת פקולטות יותר ויוניות גדלו במספר סטויים אבל לא ביחס לצורך. יש צורך להכין רופאים בסדינה, ואסנס מספר הסטודנטים לרפואה גדל, אבל לא ביחס לצרכים. הוא הדין בפקולטה לחקלאות. היא גם-כן גדלה קצת אבל בלי כל יחס לצרכים. לי נראה שצריך היה לכוון את התקציב, אשר יגביל בכניסה לפקולטה אחת ויקל בכניסה לפקולטה אחרת.

אנו רואים הגדלה גדולה בחינוך התיכון, הייתי רוצה לדעת כיצד סכום זה מתחלק, האם בכללות בתקציב גם כתות הטשך של ההתיישבות העובדת.

מדוע הוצאו מוסדות תרבות, הנטצאים באזורי החקלאות, מתקציב התטיכה? לא נזכר בית שטורטן והטשכן לאוטנות.

גם אשתקד לא בכללו בתקציב.

מר כצנלבונו:

אחד מהם בכלל.

ר. הקטנים:

הייתי רוצה לקבל פירוט על תקציב הפיתוח.

ד. נצר:

לא אשאל דבר בקשר לתרבות ואסנות לסבוגרים, כי אני חושבת שלזה נקדיש ישיבה, ברצוני לדעת כמה היה הקיצוץ במעולות סנסודה הטבט של הרצוי לעומת הטצוי. אינני מתכוונת לכל הפעולות אלא לפעולות חיובות שלא הופעלו ולא יופעלו. לטשרד החינוך יש יתרון אחד שאין בטעו לאף טשרד אחר: רוב התקציב שלו טובן על-ידי החוק.

האם יש לכם ידיעות לגבי סצב החינוך של הילדים עד גיל 5? לא ראיתי כל סכום של הטיכה בגיל זה. היה נוהג אחר...

פר שריד:

בשנה שעברה בוטל.

ד. נצר:

מהי תפקידה של אכסניית נוער? אני שואלת שאלה זו טטעה אחר: בתקציב גדול אנו טרשים כל מיני דבריה. בתקציב הסקונץ התקציב כולו של לשכת הנוער הוא קטן טמד ואח טין ברירה אריך לשקול מה עדיף על מה. אני שמה את הדגש על טועדונים ועל בתי-תלמיד, כי טוסדות אלה אנו רואה כטכשיר-עזר במלחמה בגד הנשירה.

עצם העובדה שיש תוספת גדולה בתקציב התיכון טטמחת טמד. אנו תמיד דיברנו על טטיפנדיות, טועדונים ובתי-תלמיד טיוחדים, ואני מתכוונת ליטוני עוליה ולאותה קרן טטיפנדיות; אם לא יהיו שיעורי-עזר בכחות ז' וח' תלמידים אלה שוב לא יוכלו ליהנות.

בענין תקציב הפיתוח: האם יש תיכנון מה חושבים לבנות הבנה ומהי ההתקדמות?

אשר לנערים עובדים, לפי הרגשתי התוכנית הקיימת בבתי-סטר ערב לא האליחה. אני חושבת שהטטפרים שישנם כאן אינם ריטליית. בטיזו טידה זו בעיה תקציבית טו לא תקציבית?

אשר לחינוך גבוה, השאלה צריכה להיות טופנית לוועדת החינוך ולא רק לטשרד החינוך. כבר שנתיים לא ביקרנו באוניברסיטה ולא עסקנו בשאלה זו.

היו"ר ש. פרסיץ:

נפגעת טמד על-ידי היחס של האוניברסיטה. אם האוניברסיטה איננה יודעת בכנסת כתובת אחרת, לאיזה ענין שהוא, טאשר ועדת הכספים, על ועדת החינוך להטיק את הטסקנות שלה. אם הם חושבים שהם טעטיים, יבוטס להם, יבוא יום זהם יבינו טעשיותם. הוטעתו האחרונה של פרופ' טזר כאן טגעה בטעם הטוב ובכל הטותר לאדם העוטד בראש טוסד כזה. אטרת זאת לטדון טזר באחת טפגישותינו, הוא לא טצא מה להטיב לי. זוהי הטיכה.

ד"ר אבידור:

פרופ' טזר שאל אותי לפני שבועיים מה הזמן הטתאים ביותר להזטין את חברי ועדת החינוך לביקור באוניברסיטה.

היו"ר ש. פרסיץ:

ברצוני לשאול עוד שתי שאלות: א) כמה כתות-י נ' ז' וח' ישנן וכמה מהיינה בקירוב לקרת שנת הלימודית הבאה ולקרת התקציב לשנת 1957/58? ב) מה טטפר הילדים בגיל טלמעלה טכתות אלה הלוטדים בכחות אלה ובכתות קטנות בהתישבות?

ד. צברי:

פרט לתקציב החינוך, בו יש יותר מהכפלה, בכל יתר הטעיית יש עליה רגילה. חלוקת התקציב טראה מה הכיוון בטעילות הבאה. לדעתי אין תשומת-לב טיוחדת לאיזה טעיה כדי להעלותו על רמה יותר גבוה טאשר היה בשנה שעברה.

התוספת הגדולה לחינוך התיכון מעידה על כך שיש יחס וטיפוח, אבל חוץ מאשר בחינוך התיכון לא הושם דגש על סעיף אחר. כידנו בחינוך התיכון נדמה לי שהחלטנו שיש חשיבות גדולה מאד לסטיפודיות הניתנות לבגרות. אטרנו שיש לדרוש גישה אחרת לבית-הספר התיכון, לא לתטון בבתי-ספר שאין להם זכות קיום. משום שה טופיע סכום של 1,250,000 ל"י - זהו הסעיף החדש - קרן תמיכה בחינוך התיכון, ואינני יודעת לפה לא נוהגים לפי מה שקבענו, סותר לתת יותר סטיפודיות לא בצורה כזאת.

י. רפאל: הוועדה סיכמה בדיוק ההפך.

ד. צברי: טכל מקום אני מבקשת הסבר.

לפני שנה כולנו טענו שיש איזה פער בין גיל הגן לבין הגיל שלפני הגן, אין כל טיפול בילדים שבין המעון לבין הגן. אטרנו שבישובי עולים בעיקר יש צורך לסתום את הפער הזה, ליצור עוד חוליה.

היו"ר ש. פרסיץ: אז הדגישו שבכתות אלה כלולים ילדים בני שלוש וארבע.

ד. צברי: אני רוצה לדעת את התגובה, כמה סטבטאה החשיבות שבבקשה זו של ועדת החינוך, הייתי רוצה לקבל תשובה יותר ברורה.

ברצוני לדעת האם יחול שינוי ביחס לסטיפודיות לתלמידים שלופדים בטכניות לסטינרים, הלא אלה גם-כן בתי-ספר תיכוניים. מהי הגישה בענין זה, האם יש שינוי, האם נכנסו למסגרת זו גם הכתות הראשונות של הסטינר? הן אמנם אינן נכללות בסטינרים, אבל התקציב טיועד בעיקר לכתות הראשונות של הטגמה הפדגוגית.

פ. זוארץ: אני רוצה בטפריות אחד המכשירים הגדולים ביותר להגשת השפה בריכוזי העולים ושיפור בהנחלת הלשון. לפי מה שידוע לי ברוב ריכוזי העולים אינן קיימות ספריות. למשל בריכוז העולים שאני גר בו אין ספריה אחת. הוא הדין בבתי-ספר, בבתי-סדר רביים אין ספריה או יש ספריה ישנה, סטפר הספרים מועט ומשום כך הלשון של הילדים דלה. הייתי רוצה לדעת האם יש תוכנית למשרד החינוך לגבי הקמת ספריות.

ד. הטטין: בתקציב החינוך לטיעוטים מוקצבים 8,000 ל"י להוצאת ספרים. זהו סכום שאינו עונה לצרכים המינימליים. גם בהכשרת ספרים לבתי-הספר של המיעוטים אין התקדמות גדולה, חוץ מהסטינר שפתחו ל-43 נערות אין שום תוכנית. כמובן ברצוני לדעת מהי סיבת ירידת סטפר התלמידים בבתי-הספר היסודיים?

ד. צברי: בשנה שעברה דיברנו בקשר להכשרת מורים לסטינרים. מה נעשה בשטח זה? כמובן ברצוני לדעת מה נעשה בשטח של הכשרת ספקאים, גם לגבי בני ילדים של המיעוטים. אם נחוץ לא טתו פיקוח אלא הדרכה.

היו"ר ש. פרסיץ: אם נכון החישוב שלי התפרש בהחזקת ילד בבית-ספר יסודי, בין מה שעלה בשנה שעברה לבין מה שעולה השנה, הוא 36 ל"י. בשנה שעברה עלה לנו ילד כ-119 ל"י ואילו השנה - 155 ל"י. האם ההתייקרות הביאה לזה או שיפורים בצידוד וכו'?

ג. צברי:
אני רואה שהקטינו את התמיכה בסטודנטים הלוסדים בחוץ לארץ, אבל אלה שעוזרים להם, האם יש איזו הבטחה שהלסטידים האלה לא ישארו סם?

אני מעוניינת באופן מיוחד בחינוך הגופני. בתקציב הטוגש אין כמעט עליה, פרט לתוספת לטכון וינגייט, וזאת לטרות כל ההסלצות של הוועדה. אנו רואים את מגדש הטשחקים כאמצעי ראשוני לאסוף את הילדים, לעניין אותם בטשחק ובטפורט, זהו גורם חשוב לריכוז הילדים.

ז. רפאל: גם בסעיף זה יש ירידה ביטובי עולים.

ג. צברי: אנחנו עוסדים בפני עליה ולא רק שאיננו דואגים לה אלא אין דאגה ליטובים הקיימים.

ח. מגורי-כהן: לענף זה עוד טההתחלה לא הושטה תשומת-לב מספיקה.

היטיבה בנעלה בשעה 11.00.

מדינת ישראל
הכנסת

ט. ב.

ה'רש"ק רל 20/ב

מיטיבת ועדת החינוך והתרבות שהתקיימה
ביום ג', ד' באדר א', תשי"ז, 5.2.57
11.05

נוכחים:

חברי הוועדה:	ט. פרטיץ - היו"ר.
	ר. הקטין
	ב. צ. הראל
	פ. זוטריץ'
	ת. טובי
	ח. מגורי-כהן
	ד. נצר
	ר. צברי
	א. דזיאל-נאור
	א. תלמי
	ש. כפרי

מוזמנים:

מ. אבידור -	המנהל הכללי במשרד החינוך והתרבות.
י. שריד -	המטנה למנהל הכללי במשרד החינוך והתרבות.
א. קצנלנבוגן -	סגן המנהל הכללי במשרד החינוך והתרבות.
י. קרן -	סמלא מקוט מנהל המחלקה להנחלת הלשון.

סדר-היום:

א. תשובות לשאלות בקשר לתקציב.
ב. סקירה על המחלקה להנחלת הלשון.

=====

היו"ר ט. פרטיץ:

פותחת את הישיבה.

בתקבל מכתב מהאוניברסיטה בו הט מזמינים את הוועדה לבקר בקרית האוניברסיטה ולארוחת צהריים ועליכם להחליט בקשר לכך.

ד. נצר:

אנו נבקט את היוטבת-דאט לקבוע זמן באחד מימי שני ולפני הדיון על התקציב, אבל בלי ארוחת צהריים.

היו"ר ט. פרטיץ:

אעטא זאת. כן בתקבלו עוד שני מכתבים, אטר מבינה אני שזמנו של מכתב אחד כבר עבר; הועבר אלינו הכרוז של תלמידי בית-הספר התיכון בכפר